

הדובלים
Bear Clinic

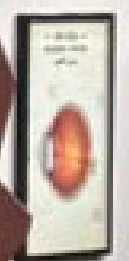
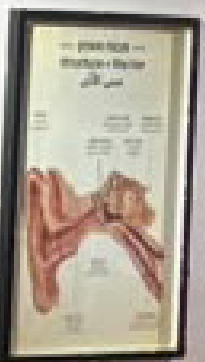
מרפאת
عيادة الدبة

מוזיאון המדע ע"ש בלומפילד ירושלים
متحف العلوم على اسم بلومفيلد القدس
Bloomfield Science Museum Jerusalem

BEYOND THE SKY

האוזן כואבת!

הדוב אוֹזְנִיֹן סובל מכאב אוזניים, האם תוכלו לראות מה יש בתוך אוזנו?

היעזרו במכשיר האוטוסקופ, שמאיר ומגדיל, כדי להתבונן לתוך שתי אוזניו של אוזניֹן.

בדיקת האוזניים היא חלק מבדיקת אף-אוזן-גרון, ולרוב מבצעים אותה כשמופיעים חום ו/או כאבים באוזניים.

בעזרת האוטוסקופ ניתן לראות אם יש באוזן לכלוך או גוף זר, ואם עור התוף שלם או קרוע. כמו כן באמצעות האוטוסקופ אפשר לבדוק אם התפתחה דלקת באוזן. במקרה זה תעלת האוזן תהיה אדומה, ועור התוף יהיה מעט בולט.

רואים בעיניים

הדוב אישון קיבל מכה בראש.
האירו עם הפנס לכיוון אחת העיניים של הדוב,
והזיזו את הפנס מצד לצד – האם העיניים עוקבות
אחר הפנס? האם האור משפיע על גודל האישון?

בדיקת עיניים היא חלק מבדיקת מערכת הראייה.
בבדיקה, שמבוצעת כשהנבדק או הנבדקת אינם מזיזים
את הראש, בוחנים אם תנועת העיניים עוקבת אחר תנועת
הפנס, ואם האישונים מתכווצים בתגובה לאור הפנס.
תנועות העיניים הן רצוניות, ואילו תגובת האישונים היא
מיידית ובלתי רצונית.

בדיקה תקינה היא סימן לכך שמערכת הראייה, המורכבת
משרירים ומעצבים המחוברים ישירות למוח, פועלת כראוי.

בדיקת עיניים היא חלק מבדיקה נוירולוגית (עצבית)
בסיסית שאפשר לבצע גם כאשר הנבדק מחוסר הכרה,
כיוון שתגובת האישונים היא כאמור אוטומטית.

רגל קופצת!

הדובה פֶּקָה מרגישה קצת חלשה.

השתמשו בפטיש הרפלקסים והכו בעדינות על
הברך של הדובה – האם הרגל קופצת?

בדיקת רפלקס פיקת הברך היא חלק מהבדיקה המוטורית של מערכת המוח והתנועה. בבדיקה זו מכים בעדינות על גיד מתוח הממוקם מתחת לפיקת הברך, שגורם לתנועה מיידית ובלתי רצונית (אוטומטית) של שריר הרגל. אם אין תגובה למכה, או שהתגובה חזקה מאוד, עשוי הדבר להעיד על פגיעה במערכת ההפעלה של התנועה (המערכת המוטורית), שראשיתה במוח וסיומה בשריר.

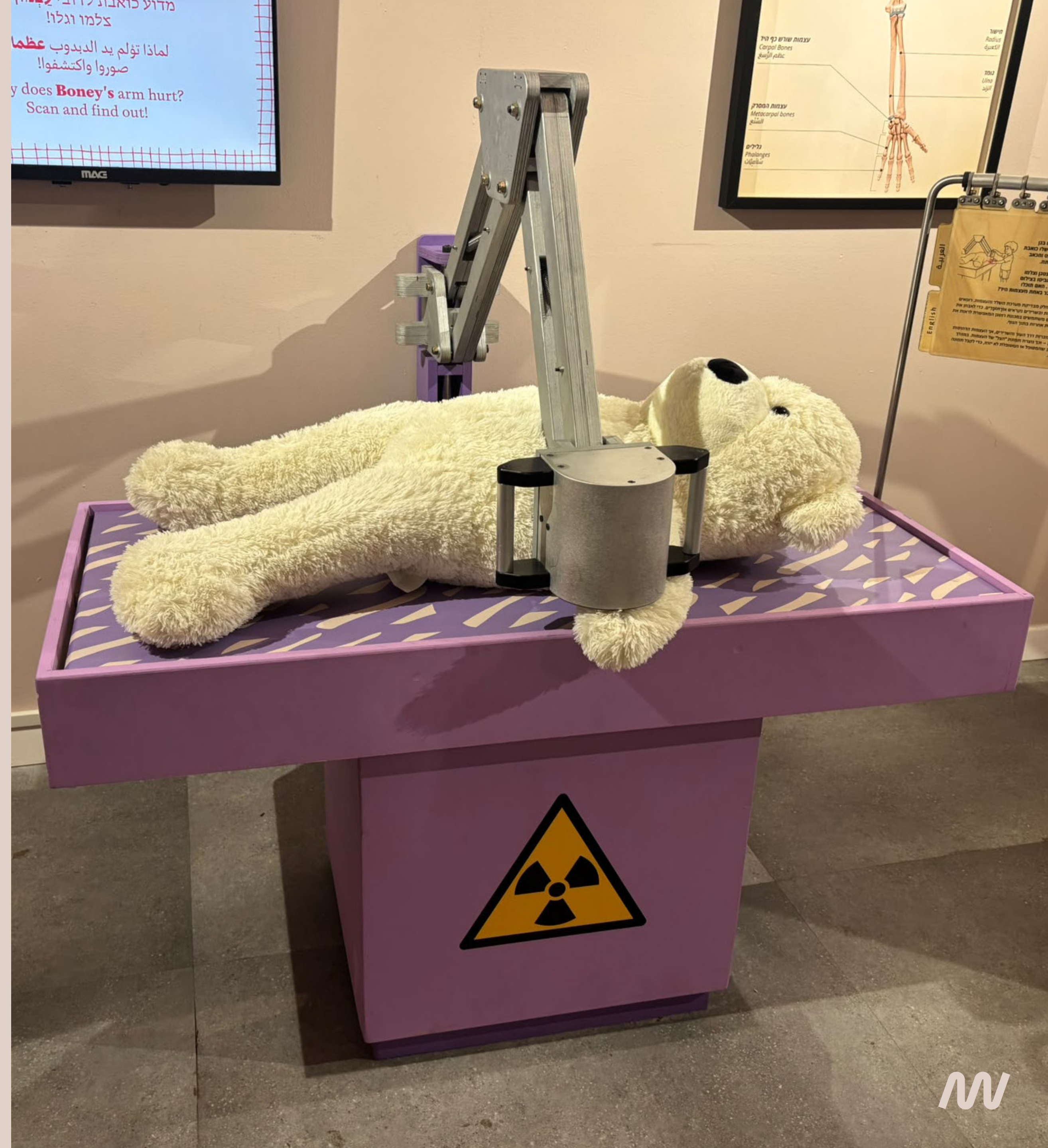
קו השבר

דובי עֶצְמוֹן נפל מסולם בגן המשחקים ויד שמאל שלו כואבת מאוד. היד נפוחה מעט והכאב מתגבר כשמזיזים אותה.

הזיזו את מכונת הרנטגן וצלמו את היד הכואבת. הביטו בצילום שמופיע על המסך. האם תוכלו לזהות סדק או שבר באחת מעצמות היד?

צילום רנטגן הוא חלק מבדיקת מערכת השלד והעצמות. רופאים המטפלים בעצמות ובשרירים נקראים אורתופדים. כדי לאבחן את מקור הבעיה, הם משתמשים במכונת רנטגן המאפשרת לראות את העצמות ורקמות אחרות בתוך הגוף.

קרני הרנטגן עוברות דרך העור והשרירים, אך העצמות הדחוסות חוסמות אותן – וכך נוצרת תמונת "הצל" של העצמות. במהלך הצילום חשוב שהמטופל או המטופלת לא יזוזו, כדי לקבל תמונה ברורה וחדה.

הלב הפועם

הדובה ליבי והדובי הקטן לבבון מרגישים חולשה, האם תוכלו לשמוע את קצב פעימות הלב שלהם?

הניחו את המסכת (סטטוסקופ) על החזה של הדוב/ה והקשיבו.

הלב נמצא במרכז בית החזה עם נטייה לצד שמאל. האזנה לקולות הלב היא חלק מהבדיקה של מערכת הדם והלב. בעזרת מסכת שומעים שני קולות עיקריים שנקראים דופק, הנובעים מסגירת השסתומים של הלב. רופאים יכולים לשמוע אם קצב הלב תקין ואם השסתומים עובדים כראוי.

אפשר להרגיש ולמדוד את הדופק גם באמצעות מגע באזורים בהם העורקים קרובים לפני העור (לדוגמה שורש כף היד והצוואר). בשעת מאמץ גופני, התרגשות, מחלה או פציעה הדופק עולה. לילדים יש דופק מהיר ממבוגרים והדופק יכול לעלות כאשר אנו מתאמצים עד 200 פעימות לדקה!

כמה חם?

הדובה כִּסְפִית מרגישה לא טוב בימים האחרונים,
היא עצבנית וחסרת שקט.

הניחו את ידכם על המצח של כספית –
מה אתם מרגישים? השתמשו במד טמפרטורה
(מדחום) כדי למדוד את החום בפה של כספית –
מה הטמפרטורה?

מידת חום היא בדיקה שעושים גם בבית וגם במרפאה.
חום הגוף של אדם בריא נע בדרך כלל בין 36.6 ל-37.6
מעלות צלזיוס. חום גוף גבוה לרוב מצביע על מחלה.

כשאנו חולים, מערכת החיסון שלנו מופעלת, והיא מעלה
את חום הגוף כדי לפגוע בפעילות של הווירוס (נגיף) או
של החיידק שגרמו למחלה.

פה גדול!

לדובה עֲנָפֶל כואב הגרון.
הכניסו את מקל הרופא (שִׁפְדֵּל) לפה של הדובה,
והורידו בעזרתו את הלשון שלה – מה אתם רואים?
הכניסו מָטוֹש וקחו דגימה למשטח גרון –
מה רואים על המטוש?

בדיקת הפה והגרון היא חלק מבדיקת אף-אוזן-גרון,
ולרוב מבצעים אותה כשהחום עולה ו/או הגרון כואב.
בעזרת מקל הרופא מורידים את הלשון, ואז ניתן להתבונן
בחלקי הלוע ותחילת הגרון.

אם לחולה יש דלקת גרון נוכל לראות שקדים מוגדלים
ומכוסים תַּפְלִיט צהוב, החלל יהיה אדום וגם הענבל
עשוי להיות מוגדל. בעזרת המטוש משפשפים את הלוע
והשקדים, ולוקחים דגימה למעבדה לבדיקת משטח גרון
המזהה נוכחות חיידקים.

טיפת חלב

בשעה טובה נולדו הדוב אַחוּזוֹן והדובה פֶּגִית! אבא ואימא הגיעו לטיפת חלב כדי לבדוק כמה הם גדלו.

הִשְׁכִּיבוּ את הדוב אַחוּזוֹן לאורך הסרגל המובנה במיטה, כשראשו צמוד לראש המיטה. מדדו את אורך גופו באמצעות הזזת הקרש, עד שייגע בכפות רגליו של הדוב. חזרו על הפעולה עם הדובה פֶּגִית. השתמשו במשקל שצמוד למיטה כדי למדוד את המשקל של כל אחד מהדובים. השתמשו בסרט המדידה שנמצא על המיטה כדי למדוד את היקף הראש של כל אחד מהם.

בדיקות אורך, משקל והיקף ראש הן חלק ממעקב התפתחות ילדים. את הבדיקות מתחילים בדרך כלל בטיפת חלב כבר בגיל עשרה ימים, וממשיכים לעקוב אחר מדדים אלה עד גיל חמש שנים. בעזרת הבדיקות ניתן לדעת אם ההתפתחות היא בקצב תקין. אם אין זה המצב, יומלץ לשלוח את הילד או הילדה הנבדקים לבדיקות נוספות.

קרדיטים

אוצרות ופיתוח מוצגים
ד"ר אמיר בן שלום

ניהול הצוות הטכני
אורי סיני

עיצוב התערוכה, עיצוב ותכנון
מוצגים אינטראקטיביים
איל פוגל

עיצוב גרפי
נבו ארן ללזר ונעה בלוך

עריכת תוכן מדעי
עומר גייסט ואתי אורון

ייעוץ מדעי
ד"ר ירדן זרם

פיתוח ובניית מוצגים
צוות בית המלאכה של
מוזיאון המדע וארד איזן

תפירה
יהב קסטיאל